

Common sense / Zdravý rozum

Filosofové, kteří doporučovali „zdravý rozum“ (common sense) jako základ a první východisko filosofování, se dopouštěli hrubého omylu. Tzv. „zdravý rozum“ je ve skutečnosti výsledkem (sedimentem) dlouho trvajícího působení starých filosofí, a ovšem také ještě starých mytologůmen a mýtů, které se nějak a v nějakém smyslu, v nějakém rozsahu či přímo oboru zdánlivě osvědčovaly a osvědčují (to vůbec nemusí znamenat, že se „prakticky“ osvědčují, nýbrž jen že nějak vyhověly a vyhovují, třeba jen psychologicky apod.). To, co se zdá tzv. „zdravému rozumu“ samozřejmým, muselo být nejprve nějak, a to dost výrazně, myšleno, myšlenkově rozvrženo, koncipováno, a muselo se pak nějak doporučit až vnutit obecnému povědomí. „Zdravý rozum“ tak vlastně (byť nevědomky) pokračuje v tradici myšlení předpojmového, ba mytického, proti němuž se opravdové filosofické myšlení staví a které podrobuje kritice. Právě proto se filosof musí ke zdravému rozumu vztahovat kriticky, tj. nikoliv jen negativně, nýbrž s kritickou obezřetností. Ani mýtus nebyl naprostým nesmyslem, tím méně různé mytologie (tedy: různé logizace mýtů). Sama filosofie je však především reflexí – a to znamená, že *musí* mít, „co“ by kriticky reflektovala.

(Písek, 110213-a; doplněno 120117-1.)